

УДК 378.018.8:364-4]:[364.3:159.923](045)

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.36>

**Олег ТАРАСЮК**

аспірант кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 28, м. Умань, Черкаська обл., Україна, 20300

**ORCID:** 0009-0001-7059-046X

**Наталія КОЛЯДА**

докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 28, м. Умань, Черкаська обл., Україна, 20300

**ORCID:** 0000-0001-7743-7831

**Бібліографічний опис статті:** Тарасюк, О., Коляда, Н. (2026). Професійна підготовка соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості як наукова проблема. *Ввічливість. Humanitas*, 1, 280–287, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.36>

## ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСОБИСТОСТІ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА

*Мета статті* – здійснити аналіз джерельної бази дослідження наукової проблеми професійної підготовки соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості.

*Методологія дослідження.* Аналіз стану дослідженості наукової проблеми здійснено авторами за такими групами джерел – наукові праці з питань правової освіти; професійної підготовки соціальних працівників; професійної підготовки соціальних працівників до соціально-правової діяльності. Важливу групу джерел дослідження становлять нормативні документи, що регулюють систему соціального захисту, соціальної роботи в цілому та підготовки й підвищення професійної кваліфікації кадрів в галузі соціальної сфери зокрема.

*Новизна дослідження.* Тематичний аналіз джерел з проблеми підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості засвідчив актуальність досліджуваної проблеми, про що, зокрема, свідчать наукові та теоретико-методичні розвідки українських і зарубіжних дослідників. Водночас ґрунтовний аналіз джерел дослідження дає можливість зробити висновок: підготовка майбутніх соціальних працівників у різних соціальних інститутах досліджувалась лише частково. Зокрема, недостатньо вивчена в контексті підготовки до соціально-правової діяльності.

Отже, соціальне значення проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, недостатній рівень наукової розробки та доцільність теоретичного обґрунтування якісно нових підходів до змісту й організації методичного забезпечення підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту потребують вивчення теоретичних основ дослідження, з'ясування стану підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості та пошуку ефективних шляхів щодо оптимізації обраного досліджуваного процесу.

**Ключові слова:** джерельна база дослідження, соціальна робота, соціальний працівник, підготовка майбутніх соціальних працівників, соціально-правовий захист, соціально-правова підготовка.



**Oleh TARASIUK**

*Postgraduate Student at the Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 28 Sadova str., Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20300*

**ORCID** 0009-0001-7059-046X

**Nataliia KOLIADA**

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 28 Sadova str., Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20300*

**ORCID:** 0000-0001-7743-7831

**To cite this article:** Tarasiuk, O., Koliada, N. (2026). Professional training of social workers for socio-legal protection of the individual as a scientific problem [Professional training of social workers for socio-legal protection of the individual as a scientific problem]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 280–287, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2026.1.36>

## PROFESSIONAL TRAINING OF SOCIAL WORKERS FOR SOCIAL AND LEGAL PROTECTION OF PERSONS AS A SCIENTIFIC PROBLEM

The purpose of the article is to analyze the source base of the study of the scientific problem of professional training of social workers for social and legal protection of the individual.

**Research methodology.** The analysis of the state of research of the scientific problem was carried out by the authors according to the following groups of sources – scientific works on legal education; professional training of social workers; professional training of social workers for social and legal activities. An important group of sources of the study is made up of regulatory documents that regulate the system of social protection, social work in general and the training and improvement of professional qualifications of personnel in the social sphere in particular.

**Novelty of the study.** The thematic analysis of sources on the problem of training future social workers for social and legal protection of the individual has shown the relevance of the problem under study, as evidenced, in particular, by scientific and theoretical and methodological research by Ukrainian and foreign researchers. At the same time, a thorough analysis of the sources of the study allows us to conclude: the training of future social workers in various social institutions has been studied only partially. In particular, it has not been studied enough in the context of training for social and legal activities.

Therefore, the social significance of the problem of professional training of future social workers, the insufficient level of scientific development and the expediency of theoretical substantiation of qualitatively new approaches to the content and organization of methodological support for the training of future social workers for social and legal protection require studying the theoretical foundations of the research, clarifying the state of training of future social workers for social and legal protection of the individual and finding effective ways to optimize the selected research process.

**Key words:** source base of research, social work, social worker, training of future social workers, social and legal protection, social and legal training.

**Актуальність проблеми.** Важливим етапом наукового дослідження є *теоретичний* аналіз наукової літератури (педагогічної, психологічної, соціологічної), порівняння, класифікація, узагальнення для з'ясування змісту ключових понять дослідження, а також здійснення класифікації та систематизації науково-теоретичного матеріалу для виокремлення особливостей підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості.

**Аналіз останніх публікацій.** Предметом низки сучасних наукових досліджень стали проблеми професійної підготовки соціальних педагогів і соціальних працівників, відображені у працях Л. Міщик, І. Звереві, А. Кап-

ської, І. Сидорук, Г. Слозанської, О. Усик, С. Чернети, та ін. Окремі аспекти соціально-правової діяльності соціального працівника та особливості професійної підготовки до означеного виду діяльності презентовано у працях О. Лісовця, В. Поліщук, М. Лехолетової, Т. Лях, Т. Спіріної, та ін. (Дуля, 2023; Лехолетова, Лях, Спіріна, 2022; Лісовець, 2019).

**Мета статті** – здійснити аналіз джерельної бази дослідження наукової проблеми професійної підготовки соціальних працівників до соціально-правової діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз стану дослідженості наукової проблеми ми здійснили за такими групами джерел – наукові праці з питань правової освіти; професій-

ної підготовки соціальних працівників; професійної підготовки соціальних працівників до соціально-правової діяльності.

Окрему групу джерел відповідно до предметного поля дослідження становлять праці українських і зарубіжних науковців, в яких узагальнено та систематизовано різні аспекти та актуальні питання професійної підготовки соціальних працівників в цілому та до соціально-правової діяльності зокрема.

Науковці наголошують на важливості та актуальності соціально-правової діяльності як напряму соціальної роботи. Зокрема, акцентують, що «на практиці найчастіше соціальні працівники зіштовхуються з проблемами надання консультативно-правової допомоги в галузі сімейного, громадянського, трудового законодавства, надання допомоги в оформленні документів для отримання передбачених законом пільг, субсидій, аліментів і інших виплат» (Лісовець, 2019, с. 2).

З-поміж інших джерел цієї тематичної групи виокремлюємо низку дисертаційних досліджень, а саме: О. Водяна «Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до соціального супроводу сімей, в яких перебувають діти під опікою» (Водяна, 2016), М. Довга «Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молодими сім'ями, що потребують правового забезпечення» (Довга, 2021), О. Лісовець «Теорія та практика формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти» (Лісовець, 2019), та ін.

У дисертації О. Лісовця «Теорія та практика формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти» здійснено теоретичне узагальнення та наукове розв'язання проблеми формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників, що полягає в обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці педагогічної системи формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти. На думку науковця, «у сфері соціального забезпечення і соціального обслуговування існує достатньо детальна регламентація прав клієнтів усіх вікових категорій, що також посилює увагу до

питання соціально-правової компетентності соціального працівника» (Лісовець, 2019, с. 2).

В тематичній групі джерел з питань професійної підготовки соціальних працівників до соціально-правової діяльності виокремлюємо праці, в яких проаналізовано різні аспекти проблеми за означеною тематикою: А. Дуля «Підготовка майбутніх соціальних працівників до представництва інтересів соціально вразливих груп населення» (Дуля, 2024), Я. Співак «Професійна підготовка соціальних працівників із соціального захисту прав молоді: міжнародний досвід» (Співак, 2018), М. Лехолетова, Т. Лях, Т. Спіріна «Алгоритм організації та проведення успішної адвокаційної кампанії із представництва інтересів» (Лехолетова, Лях, Спіріна, 2022), та ін.

Автори статті «Алгоритм організації та проведення успішної адвокаційної кампанії із представництва інтересів» (М. Лехолетова, Т. Лях, Т. Спіріна) роблять висновок, що повномасштабне військове вторгнення Росії та інтенсивні бойові дії, що тривають в Україні з 24 лютого 2022 року, призвели до серйозних соціально-економічних та військово-політичних змін: «Одним з негативних наслідків яких є зростання соціальної вразливості та незахищеності населення. Саме тому діяльність соціальних працівників повинна бути направлена на допомогу тим, хто її потребує, наприклад, у випадках пов'язаних з порушенням прав, складними життєвими обставинами, виключенням, дискримінацією тощо. Соціальні працівники у роботі з вразливими групами населення часто застосовують представництво інтересів, як різновид втручання (захист прав, реалізація інтересів окремих осіб чи груп людей з метою отримання доступу до послуг, на які вони мають право, але не можуть отримати)» (Лехолетова, Лях, Спіріна, 2022, с. 62).

На думку науковців, соціальні працівники забезпечують соціально-правовий захист особистості в межах надання соціальної послуги представництва інтересів (Дуля, 2023, с. 131). Зокрема, соціальні працівники «ведуть переговори від імені отримувача соціальних послуг; надають допомогу в оформленні або відновленні документів; сприяють в реєстрації місця проживання або перебування; допомагають у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяють

у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями та установами» (Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів, 2015).

Представництво інтересів соціально вразливих та дискримінаційних груп населення регламентується низкою законодавчо-нормативних документів.

Відповідно важливу групу джерел становлять нормативні документи, що регулюють систему соціального захисту, соціальної роботи в цілому та підготовки й підвищення професійної кваліфікації кадрів в галузі соціальної сфери зокрема.

З-поміж інших виокремлюємо такі закони, підзаконні акти та інші нормативні документи:

– закони України: «Про соціальні послуги» (2019), «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» (2001), «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» (1991), «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» (2012), «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (2014), «Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей» (2005), та ін. (Про соціальні послуги, 2019);

– накази Міністерства соціальної політики України: «Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів» (2015) (Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів, 2015), та ін.;

– «Стратегія реформування системи надання соціальних послуг» (Про схвалення Стратегії реформування системи надання соціальних послуг, 2012);

– державні стандарти надання соціальних послуг (Державний стандарт соціальної послуги консультування, 2015);

– та ін.

Так, Стратегія реформування соціальних послуг в Україні (Про схвалення Стратегії реформування системи надання соціальних послуг, 2012) спрямована на інтеграцію до ЄС, забезпечення доступності та якості послуг, підтримку вразливих груп через розширення доступу, впровадження цифрового обліку, розвиток громад, створення мінімального гарантованого пакета послуг та деінституціоналі-

зацію, перетворюючи комунальні установи на некомерційні підприємства, щоб задовольнити потреби населення ефективніше.

Державна стандартизація соціальних послуг, яка відбувається в Україні з 2013 р. у ході реалізації «Стратегії реформування системи надання соціальних послуг», також враховує соціально-правовий компонент соціальної роботи: «Наприклад, основні заходи, що становлять зміст соціальної послуги консультування, передбачають і сприяння в отриманні правової допомоги (проведення лекцій, бесід, зустрічей та індивідуальних консультацій з питань соціального захисту населення, соціально-правових питань, стосовно видів соціальної допомоги, питань отримання соціальних послуг, засобів реабілітації та умов їх отримання; допомога в оформленні документів із соціально-правових питань) (Державний стандарт соціальної послуги консультування, 2015).

Важливе та ключове значення для підготовки фахівців соціальної сфери, зокрема, соціальних працівників, має відповідність змісту фахової підготовки чинним державним стандартам надання соціальних послуг, що передбачають і надання соціально-правового захисту особистості.

Державні стандарти соціальних послуг в Україні – це нормативні документи, що встановлюють вимоги до змісту, обсягу, якості та порядку надання соціальних послуг (догляд вдома, адаптація, притулок, консультування тощо), забезпечуючи їх доступність, ефективність та відповідність потребам осіб і сімей у складних життєвих обставинах, і затверджуються відповідними наказами профільних міністерств.

Основні цілі стандартів: профілактика складних життєвих обставин, подолання цих обставин, мінімізація негативних наслідків.

Так, Державним стандартом соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних передбачено такі основні заходи:

– організацію забезпечення місця проживання та задоволення особистих потреб отримувача;

– формування та підтримку навичок самообслуговування та особистої гігієни, побутових навичок, необхідних для організації самостійного життя;

- виховання та розвиток особистості;
- сприяння в отриманні освітніх, медичних, реабілітаційних послуг;
- організацію дозвілля та відпочинку;
- організацію надання додаткових соціальних послуг (Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду, 2021).

Серед заходів, що складають зміст послуги у межах первинної соціальної профілактики, передбачені: «навчання та просвіта з питань попередження виникнення девіантної поведінки та правопорушень; надання довідкових послуг з питань: основ законодавства, прав та обов'язків, правових наслідків протиправної поведінки» (Державний стандарт соціальної послуги профілактики, 2015).

Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів передбачає соціально-правовий захист клієнтів. Зміст послуги: ведення переговорів від імені отримувача соціальних послуг; допомога в оформленні або відновленні документів; сприяння в реєстрації місця проживання або перебування; допомога у розшуку рідних та близьких, відновленні родинних та соціальних зв'язків; сприяння у забезпеченні доступу до ресурсів і послуг за місцем проживання/перебування, встановленні зв'язків з іншими фахівцями, службами, організаціями, підприємствами, органами, закладами, установами тощо (Державний стандарт соціальної послуги профілактики, 2015).

Державний стандарт соціальної послуги профілактики визначає зміст, обсяг, умови та якість надання соціальної послуги профілактики особам у складних життєвих обставинах, спрямованої на запобігання негативним явищам, шляхом застосування соціальних, юридичних, педагогічних та психологічних заходів, і надається суб'єктами соціальної сфери незалежно від форми власності. Стандартом передбачено комплекс заходів, що мають на меті запобігти або зупинити негативні соціальні явища на рівні особи, сім'ї, групи чи громади, використовуючи різноманітні інструменти підтримки. Документом, зокрема, визнано соціального працівника у складі мультидисциплінарної команди фахівців соціальної сфери (Державний стандарт соціальної послуги профілактики, 2015).

Отже, наведені вище та інші державні стандарти є важливою складовою системи соціального захисту, забезпечуючи єдині вимоги до

надання допомоги в попередженні соціальних проблем, що регулюється відповідними нормативними актами, зокрема постановою Уряду України.

Як свідчить аналіз наведених вище нормативних документів, реформування передбачає, що соціальні послуги стануть не просто допомогою, а інструментом соціальної інтеграції, спрямованим на профілактику проблем, їх подолання та мінімізацію наслідків, підвищуючи добробут усіх громадян, особливо найбільш вразливих, і наближаючи Україну до соціально орієнтованої держави, тощо. Відповідно до актуальних сучасних викликів потребує змін і система підготовки кадрів для системи соціальної роботи, зокрема, до забезпечення соціально-правової складової професійної діяльності.

Стандарти є основою для роботи надавачів соціальних послуг, визначаючи, як саме має надаватися допомога, щоб вона була якісною та відповідала вимогам. Тому, важливим джерелом дослідження є інформаційні ресурси, що містять актуальну інформацію про нормативні документи.

З-поміж інших виокремлюємо сайти профільних міністерств (Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, та ін.), інституту омбудсмена [10], державних та неурядових організацій, Міжвідомчої комісії з питань охорони дитинства, Всеукраїнської міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення, юридичні ресурси (як-то [ligazakon.net](http://ligazakon.net)), сайти громад, та ін. Також заслуговують на увагу локальні / регіональні ресурси, розміщені на сайті Комісії з питань захисту прав дитини – консультативно-дорадчого органу міжвідомчої взаємодії, до якого входять представники держадміністрації чи органів місцевої влади, соціальних служб, правоохоронних органів, юридичних структур, громадськості.

В контексті предметного поля дослідження наступну підгрупу законодавчо-нормативних документів становлять акти, що регулюють процес підготовки фахівців у сфері вищої освіти в цілому та підготовки соціальних працівників зокрема. Насамперед, це:

- закони України «Про освіту», «Про вищу освіту» (Закон України «Про вищу освіту», 2014);

– стандарти вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота / 110 Соціальна робота та консультування (Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота», 2020);

– документи з питань якості вищої освіти, концептуально-рекомендаційні документи вітчизняних та міжнародних організацій щодо фахової підготовки фахівців у галузі соціальної роботи: Global Standards for Social Work Education and Training: International Association of Schools of Social Work (IASSW), International Federation of Social Workers (IFSW). 2020; Quality guidelines for Phd programs in social work (2023). Group for the Advancement of Doctoral Education in Social Work, GADE); Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area. 2015) (Global Standards for Social Work Education and Training, 2020);

– локальні документи ЗВО, які визначають основні положення підготовки кадрів та передбачають автономію щодо означеного процесу.

Отже, тематичний аналіз джерел з проблеми підготовки майбутніх соціальних пра-

цівників до соціально-правового захисту особистості засвідчив актуальність досліджуваної проблеми, про що, зокрема, свідчать наукові та теоретико-методичні розвідки українських і зарубіжних дослідників. Водночас ґрунтовний аналіз джерел дослідження дає можливість зробити висновок: підготовка майбутніх соціальних працівників у різних соціальних інститутах досліджувалась лише частково. Зокрема, недостатньо вивчена в контексті підготовки до соціально-правової діяльності.

**Висновки і перспективи подальших досліджень.** Соціальне значення проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних працівників, недостатній рівень наукової розробки та доцільність теоретичного обґрунтування якісно нових підходів до змісту й організації методичного забезпечення підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту потребують вивчення теоретичних основ дослідження, з'ясування стану підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-правового захисту особистості та пошуку ефективних шляхів щодо оптимізації обраного досліджуваного процесу.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Водяна О.В. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до соціального супроводу сімей, в яких перебувають діти під опікою. Автореф. дис. ... кандидата педагогічних наук. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Тернопіль, 2016. 26 с.
2. Державний стандарт соціальної послуги консультування : Наказ М-ва соціальної політики України від 02.07.2015 р. № 678. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15> (дата запити: 21.12.2025)
3. Державний стандарт соціальної послуги профілактики : Наказ М-ва соціальної політики України від 10.08.2015 р. № 912. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15> (дата запити: 20.12.2025)
4. Довга М. М. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи з молодими сім'ями, що потребують правового забезпечення. Дис. ... доктора філософії. 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ 2021. 378 с.
5. Дуля А. В. Представництво інтересів соціально вразливих, виключених і дискримінаційних груп : робоча програма навчальної дисципліни. К. : Київський столичний ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. 16 с.
6. Дуля А.В. Підготовка майбутніх соціальних працівників до представництва інтересів соціально вразливих груп населення. Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Житомир, 4 квітня 2024 року) / Ред. колегія: Л.Котлова, Л.Бутузова, С.Максимець / М-во освіти і науки України, Житомирський державний університет імені Івана Франка, соціально-психологічний факультет. Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2024. С. 130–134.
7. Закон України «Про вищу освіту» (2014, зі змінами). URL: <https://bit.ly/3DUNQj2> (дата запити: 21.12.2025)
8. Лехолетова М. М., Лях Т. Л., Спіріна Т. П. Алгоритм організації та проведення успішної адвокаційної кампанії із представництва інтересів. *Social Work and Education*. 2022. № 9(1). С. 67–78.
9. Лісовець О.В. Теорія і практика формування соціально-правової компетентності майбутніх соціальних працівників в умовах університетської освіти : дис. д-ра пед. н. : спец. 13.00.05 / Державний вищий навчальний заклад «Донбаський державний педагогічний університет». Київ, 2019. 593 с.
10. Омбудсмен України. URL: <https://ombudsman.gov.ua/> (дата запити: 11.12.2025)

11. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних. Наказ Міністерства соціальної політики України. 09.03.2021 № 115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0856-21#Text> (дата запиту: 21.12.2025)
12. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ М-ва соц. політики України від 30.12.2015 р. № 1261 : станом на 1 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text> (дата запиту: 21.12.2025)
13. Про затвердження професійного стандарту «Соціальний працівник (допоміжний персонал)»: Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 18 червня 2020 р. № 1149. URL: <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=b29addb8-9119-433e-bcf6-c0cecc2bc738> (дата запиту: 21.12.2025)
14. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 № 557. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf> (дата запиту: 20.12.2025).
15. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII : станом на 31 груд. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> (дата запиту: 11.01.2026).
16. Про схвалення Стратегії реформування системи надання соціальних послуг. Розпорядження КМУ від 8 серпня 2012 р. № 556-р. <https://www.kmu.gov.ua/npras/245484279> (дата запиту: 21.12.2025)
17. Співак Я. О. Професійна підготовка соціальних працівників із соціального захисту прав молоді: міжнародний досвід. [https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2018/N1-2\(37-38\)/syommd.PDF](https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2018/N1-2(37-38)/syommd.PDF) (дата запиту: 21.12.2025)
18. Global Standards for Social Work Education and Training: International Association of Schools of Social Work (IASSW), International Federation of Social Workers (IFSW). 2020. URL: [https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/11/IASSW-Global\\_Standards\\_Final.pdf](https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/11/IASSW-Global_Standards_Final.pdf) (дата запиту: 21.12.2025)

#### REFERENCES:

1. Vodiana, O.V. (2016) *Profesiynna pidhotovka maybutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do sotsialnoho suprovodu simey, v yakykh перебувають діти під опікою [Professional training of future social workers for social support of families with children in care]*. Avtoref. dys. ... kandydata pedahohichnykh nauk. 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiynnoi osvity. Ternopil, 2016. 26 s. [in Ukrainian].
2. *Derzhavnyi standart sotsialnoi posluhy konsultuvannia [State standard of social counseling service]*: Nakaz M-va sotsialnoi polityky Ukrainy vid 02.07.2015 r. № 678. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0866-15> [in Ukrainian].
3. *Derzhavnyi standart sotsialnoi posluhy profilaktyky Derzhavnyi standart sotsialnoi posluhy profilaktyky [State standard of social prevention services]*: Nakaz M- va sotsialnoi polityky Ukrainy vid 10.08.2015 r. № 912. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1155-15> [in Ukrainian].
4. Dovha, M. M. *Profesiina pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do roboty z molodymy simiamy, shcho potrebuut pravovoho zabezpechennia [Professional training of future social workers to work with young families in need of legal support]*. Dys. ... doktora filosofii. 015 Profesiina osvita (za spetsializatsiiamy). Derzhavnyi vyshchyi navchalnyi zaklad «Prykarpatskyi natsionalnyi universytet imeni Vasylia Stefanyka». Ivano-Frankivsk 2021. 378 s. [in Ukrainian].
5. Dulia, A. V. *Predstavnytstvo interesiv sotsialno vrazlyvykh, vykliuchenykh i dyskryminatsiinykh hrup : robocha prohrama navchalnoi dystsypliny [Representation of the interests of socially vulnerable, excluded and discriminated groups: work program of the academic discipline]*. K. : Kyivskiy stolychnyi un-t im. B. Hrinchenka, 2023. 16 s. [in Ukrainian].
6. Dulia, A.V. *Pidhotovka maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv do predstavnytstva interesiv sotsialno vrazlyvykh hrup naseleennia [Preparing future social workers to represent the interests of socially vulnerable groups of the population]*. Aktualni pytannia rozvytku osobystosti: suchasnist, innovatsii, perspektyvy: Zbirnyk naukovykh prats za materialamy II Mizhnarodnoi nauково- praktychnoi internet-konferentsii (m. Zhytomyr, 4 kvitnia 2024 roku) / Red. kolehiia: L.Kotlova, L.Butuzova, S.Maksymets / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Zhytomyrskiy derzhavnyi universytet imeni Ivana Franka, sotsialno-psykholohichniy fakultet. Zhytomyr, Vyd-vo ZhDU imeni Ivana Franka, 2024. S. 130–134. [in Ukrainian].
7. *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» (2014, zi zminamy) [Law of Ukraine «On Higher Education» (2014, as amended)]*. URL: <https://bit.ly/3DUNQj2> [in Ukrainian].
8. Lekholetova, M. M., & Liakh, T. L., & Spirina, T. P. *Alhorytm orhanizatsii ta provedennia uspishnoi advokatsiinoi kampanii iz predstavnytstva interesiv [Algorithm for organizing and conducting a successful advocacy campaign on representing interests]*. *Social Work and Education*. 2022. № 9(1). S. 67–78. [in Ukrainian].
9. Lisovets, O.V. *Teoriia i praktyka formuvannia sotsialno-pravovoi kompetentnosti maybutnikh sotsialnykh pratsivnykiv v umovakh universytetskoï osvity [Theory and practice of forming socio-legal competence of future social*

*workers in the context of university education*] : dys. d-ra ped. n. : spets. 13.00.05 / Derzhavnyy vyshchy navchalnyy zaklad «Donbaskyy derzhavnyy pedahohichnyy universytet». Kyiv, 2019. 593 s. [in Ukrainian].

10. *Ombudsmen Ukrainy [Ombudsman of Ukraine]*. URL: <https://ombudsman.gov.ua/> [in Ukrainian].

11. *Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu sotsialnoi posluhy dohliadu ta vykhovannia ditei v umovakh, nablyzhenykh do simeinykh [On approval of the State Standard for social services for the care and upbringing of children in conditions close to family ones]*. Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy. 09.03.2021 № 115. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0856-21#Text> (data zapytu: 21.12.2025)

12. *Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu sotsialnoi posluhy predstavnytstva interesiv [On approval of the State Standard for Social Advocacy Services]*: Nakaz M-va sots. polityky Ukrainy vid 30.12.2015 r. № 1261 : stanom na 1 lyp. 2022 r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text> [in Ukrainian].

13. *Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu «Sotsialnyi pratsivnyk (dopomizhnyi personal)» [On approval of the professional standard «Social worker (support staff)»]*: Nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva vid 18 chervnia 2020 r. № 1149. Retrieved from: <https://www.me.gov.ua/Files/GetFile?lang=uk-UA&fileId=b29adbb8-9119-433e-bcf6-c0cecc2bc738>[in Ukrainian].

14. *Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 231 «Sotsialna robota» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity» [On approval of the standard of higher education in specialty 231 «Social Work» for the first (bachelor's) level of higher education]*: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 24.04.2019 № 557. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-Sotsial.robota-bakalavr-VO.18.01.pdf> [in Ukrainian].

15. *Pro sotsialni posluhy [About social services]*: Zakon Ukrainy vid 17.01.2019 r. № 2671-VIII : stanom na 31 hrud. 2023 r. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text> [in Ukrainian].

16. *Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy nadannia sotsialnykh posluh [On approval of the Strategy for reforming the system of providing social services]*. Rozporiadzhennia KМУ vid 8 serpnia 2012 r. № 556-r. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/245484279> [in Ukrainian].

17. Spivak, Ya. O. *Profesiyna pidhotovka sotsialnykh pratsivnykiv iz sotsialnoho zakhystu prav molodi: mizhnarodnyy dosvid [Professional training of social workers in social protection of youth rights: international experience]*. Retrieved from: [https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2018/N1-2\(37-38\)/syommd.PDF](https://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/2018/N1-2(37-38)/syommd.PDF)[in Ukrainian].

18. Global Standards for Social Work Education and Training: International Association of Schools of Social Work (IASSW), International Federation of Social Workers [Global Standards for Social Work Education and Training: International Association of Schools of Social Work]. 2020. Retrieved from: [https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/11/IASSW-Global\\_Standards\\_Final.pdf](https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/11/IASSW-Global_Standards_Final.pdf) [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 22.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 17.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.05.2026